

CENA lista: U pretplati za čitavu god. K 48.—, za polugodište K 24.—, tromesečno K 12.—, mesečno K 4.—, u maleprodaji 16 lit. pojedini broj. OGLASNI primaju se u upravi lista trg. Cusova 1 Tisak Jos. Krmpotića.

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

Vlasnik i izdavač dr. Lovre SCALIER, odvjetnik, Pula, ulica Carara 3. (Narodni Dom). Uredništvo Šiška ul. 24. — Odgovorni urednik Ivan MARKON, Pula. — Rukopisi se ne vraćaju. Cenk. rač. aus. pošt. št. 26.795.

Jedina IV.

U Puli, petak 18. oktobra 1918.

Broj 1176

Carški manifest.

Beč, 17. (D. u.) Posebno izdanje dozvoljeno. Njegovo c. i k. Apostolsko Veličanstvo blagotvoroletno je najmilosnije izdati sledeći najviši manifest:

Mojim vernim austrijskim narodima!

Otkako sam stupio na prestolje, nastojao sam neunorno, kako bi Mojim narodima izvojevao mir te im pokazao puteve, po kojima bi snagu svoga plemena, nesmetano zaprekama i trzavicama, mogli razviti plodonosno i upotrebiti ih uspešno za svoje duhovno i gospodarsko blagostanje. Užasno hrvanje svetskoga rata sprečilo je do sada mirovno nastojanje. Junaštvo i vernost, požrtvovno podnošanje bede i nevolje branilo su u teško to doba slavno domovinu. Teške žrtve rata morale su nam osigurati častan mir, na pragu kojega stojimo danas pomoću Božjom.

Bez oklevanja mora se sada započeti obnovom domovine na njezinim naravnim i radi toga najpouzdanijim temeljima. Želje austrijskih se naroda moraju stoga brljivo složiti u sklad te ih privesti ispunjenju. Odlučni smo provesti ovo delo uz slobodno sudjelovanje naroda u duhu onih načela, koja su prihvatili saveznički vladari u svojoj mirovnoj ponudi. Austrija ima, da po volji svojih naroda postane federativnom državom, u kojoj će svako pleme tvoriti unutar svojih narobina posebnu državnu zajednicu. Ujedinjenje poljačkih područja Austrije sa nezavisnom poljačkom državom neće biti preudjeno. Grad Trst s okolnicom dobiva po želji svog pučanstva poseban položaj. Ovo preudjenje, koje ni na koji način ne tangira integritet zemalja svete krune ugarske, mora da svakoj nacionalnoj posebnoj državi zajamči samostalnost; ali ona će delotvorno štiti i također zajedničke interese te im dati doličnu važnost, gde je zajednica životna potreba pojedinih država. Osobito će biti potrebno ujedinjenje svih sila, da se reše velike zadaće, što će proizaći za posledica rata. Dok će ovo preudjenje biti dovršeno zakonitim putem, ostaju poštojeći uredjaji, da se zaštiti sveopće interese, nepromenjeno u kreposti. Moja vlada ima nalog, da bezodvlačno pripravi sve svoje radnje.

Pozivljeni narode, na kojih će se samoodredjenje nova država osnivati, da narodnim većima sudeluju kod velikog pothvata. Ova će narodna veća biti sastavljena iz zastupnika svakog naroda u carevinskom veću te će imati da zastupaju interese naroda medju sobom i u saobraćaju s Mojom vladom.

Neka dakle naša domovina, pojačana slugom naroda, koji ju napućuju, proizadje iz trvenja rata kao savez slobodnih naroda. Blagoslov Svemogućega neka lebdi nad našim delom, u bi velika zgrada mira, koju gradimo, značila sreću svoju Mojih naroda.

Beč, 16. oktobra 1918.

Husarek v. r.

Karlo v. r.

Istodobno obraća se Njegovo Veličanstvo na vojsku i mornaricu, kako sledi:

U smislu želja svoju naroda Austrije stvorice se narodne države, koje će biti združene u saveznu državu. Tim će se odstraniti sve zapreke, koje su postojale u zajedničkom životu naroda, a biće u buduće otvoren također put složnom radu za dobiti svakog naroda i domovine.

U tom znamenitom trenutku obraćam se na vojsku i mornaricu. U Vašim redovima bila je vernost i sloga svoju naroda medju sobom i sa Mnim nerazrešivo spojena. Nepokolebivo je Moje pouzdanje, da će od vajakada pa i sada prokušani duh vernosti i sluge neuzdrman dalje postojati; taj duh hoćemo učuvati. Neka bude novim državama Austrije skupocena baština njima i Meni na korist i uhar. Tako Bog pomogao!

Schönbrunn, 17. oktobra 1918.

Karlo v. r.

Naši zahtevi.

Pod debelim naslovom „Jugoslavenski Zahtevi“, te pod uvodnim člankom „Dosljedno dalje“ donosi ljubljanski „Slovenec“. Središnje vlasti bezuvetno su prihvatile Wilsonove točke, ne možda samo u diskusiju, već kao priznatu osnovu za mirovne pregovore. U tim je točkama opet označeno samoodredjenje, po kojem je svakim narodom moguće samo tako vladati, kako sam hoće. I posvema dosljedno po tim Wilsonovim točkama, koje Austrija bez pridržanja priznaje, kazali su Cesi caru, da će si ustanoviti vlastitu vladu, te da hoće svoje pukovnije u Cesku. Baš u istom smislu podali su Poljaci u delegaciji izjavu, da se također smatraju za državljane obnovljene i nezavisne poljske države i pozivlju austrijsku vladu, neka ovaj jasno uvede u krepost

pravo Poljaka, da sudeluju na svetskom mirovnom kongresu.

Potpunoma isti put otkazan je Jugoslavenima, koji hoće svoju nezavisnu državu. Zato su zastupnici dr. Korošec, Čingrija i drugovi postupali čisto dosljedno u smislu stajališta, što ga zauzimalje austrijska vlada napram Wilsonovim točkama, kad su stavili na zajedničku vladu zahtev, da se konstituiraju narodni zastupnici u narodnim vladama, koji neka provedu pregovore o primirju i miru. Nakon prihvata Wilsonovih zahteva ne može danas austro-ugarska vlada na mirovnom kongresu zastupati austrijskih naroda, nema nikakva prava više govoriti u njihovom imenu. Narodi su danas još samo formalno delovi kakve veće državne skupine; u istinu oni su jednakovredni članovi u svetskoj obitelji svih naroda i imaju dakle pravo sami govoriti na zajedničkim razgovorima. Za to je kao Cesima i Poljacima također Jugoslavenima danas Beč tuđ, i s njim imademo samo toliko saveza, da se mirno provede odeljenje od suseda, s kojima smo morali sada živeti pod istim krovom.

Kako ozbiljno je Jugoslavenima to stajalište, vidi se iz toga, da Jugoslavenski zastupnici zahtevaju od zajedničke vlade, neka odpušti Jugoslavenske vojnike u njihovu domovinu. Posvema logično: ako nam Austrija s prihvatom Wilsonovih načela priznaje samostalnu državu, moraju biti naši vojnici na našem tlu.

U najužem savezu s tim zahtevima jest interpelacija, koju su uložili u jučerašnjoj sednici delegacije zastupnici Fon i dr. Korošec glede premeštenja Jugoslavenskih četa s talijanske na državnu granicu i etapnog područja na Jugoslavensko tlo. Gorička je i tako bila razmrcvarena do dna, i danas se muče izmučeni Goričani, koji su se jedva vratili iz beginstva punog stradanja, da obnove svoju zemlju. Jugoslavenski zastupnici, koji hoće sami govoriti pri pregovorima za primirje, zahtevaju na tim pregovorima garancije, da će Jugoslavenska zemlja biti zaštićena od novog pustošenja i mrcvarenja. Da bude opasnost za Jugoslavensku zemlju što manja, zahtevaju naši zastupnici od vlade, da odredi bezodvlačno propuštenje svih pučkoustajških godišta te ga izvede sa svom naglošću. Zahtevaju ujedno također, da nam se zajamči sloboda samoodredjenja. Ti naši zahtevi nisu radikalna gesla, nisu bluf. To su odluke, koje diktira vreme i koje vreme može ispuniti!

RATNI IZVEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 17. (D. u.) Službeno se javlja: U Sette Comuni bili su suzbijeni talijanski izvidnički nasrtaji. — U Albaniji odigrali su se severno od Tirane bojevi zalaznica. Srbi su napredovali do zapadne Morave. Njihovi napadaji istočno od Kruševca bili su suzbijeni. — Poglavica generalnog stožera.

Nemački.

Berlin, 17. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Vojna skupina naslednika prestolja Rupprechta: Na bojištu povukli smo svoju frontu na crtu istočno od Thourout—Coolscamp—Ingelsmunster i priključujući na to iza Lysa. Nakon veoma jake paljbe na ispražnjeno područje, došuljao se neprijatelj do naših novih položaja. Na obim stranama Coolscampa navalio je na njih veoma jakim silama, kod Thourouta i Ingelsmunstera s pojedinačkim nasrtajima. I proti fronti Lys kod Kortryka i Ménina poveo je žestoke napadaje. Neprijatelj je bio posvuda odbijen. Proti našoj novoj fronti izmedju Lille i Douai sledio je neprijatelj do crte Capinghem—Allenes—Le-Marai—Carvin—Oignes. U odsečku Selle prodro je neprijatelj kod Haussya u naše crte. Koturaški bataljuni bacili su neprijatelja u protunapadaju natrag i zauzeli opet stari položaj. Bombardovanje grada Denaina od engleskog topništva traje i tražilo je daljnje žrtve medju francuskim stanovnicima i beguncima. — Vojna skupina nemačkog naslednika prestolja: Na fronti Oise od vremena do vremena topnički bojevi. Ponovni napadaji Francuza severno od Orignya bili su odbijeni. Na Aisni i Airi izjavili su se jaki francuski napadaji pred našim novim položajima zapadno od Gran-Pre. — Vojna skupina von Gallwitz: Istočno od Aire bili su suzbijeni američki napadaji; čiji glavni nasrtaji bili su upravljani proti Champagneule i Landres. Visočina istočno od Landresa ostala je nakon bojeva punih promena u neprijateljskim rukama. I na istočnoj obali Maase izjavili su se ponovni napadaji neprijateljevi. Pri obrani od neprijatelja, koji je prodirao zapadno od Flabasa s oklopljenim vozovima osobito se odlikovala prva divizija domobranstva. — Jugolistočno

bojište: Pred našom novom frontom izmedju Jagodine i Niša dopro je neprijatelj do zapadne Morave, Kruševca i Aleksinovca. Pojedinački napadaji, koje je poveo na toj crti, bili su suzbijeni. — Ludendorff.

Rat.

Engleski izveštaj od 15. oktobra. Savezne bojeve sile pod kraljem Belgijanaca nastavile su svoju navalu. Belgijanci su do pristranaka šume Wynendaele i Thorhoute. Francuzi dopri su do izbeznica Lichtervelde. Dalje južno rinuli su usprkos žestokom otporu preko pruge Roulers—Lichtervelde napred. Južno od kanala zauzeli su Belgijanci La Lendelede, druga je bitka armija postigla Le Chat i zauzela Gullaghem. Ona je doprla danas do izbeznica Coutraia i zaposela Menin i Werwie, gde je stupila na desnu obalu Elyse. Od 14. o. m. učinili su saveznici 12.000 zarobljenika i zaplenili preko 100 topova.

Engleski izveštaj od 15. oktobra u večer. Mi smo prekoracili kanal Raute Deule na obim stranama Pota—Vidina i zauzeli Estevelles, Meurchin i Bruvin, dalje severno napredovale su naše čete kod Haubburdina. S ostale fronte bitke južno od Lyse nema što da se javi.

Belgijski izveštaj od 15. oktobra. Francuzi i Belgijanci nastavili su svoje napredovanje na celoj navalnoj fronti. Na levom krilu napredovali su Belgijanci nekoliko kilometara, severno od pruge Hanzaeme—Cortemarck. U središtu zauzeli su Francuzi celu ravnicu Hoogdele i Girs i Gilsberg. Francusko je konjanstvo prekoracilo celu Roulers—Thourout i napredovalo prema Lichtervelde. Na desnom krilu zauzeli su Belgijanci, koji rade zajedno s Englezima dalje južno Wincklerhoeck i Leudete te dopri do ceste Cortral—Ingelmünster.

Talijanski izveštaj od 15. oktobra. Osetljiva mesna bojna delatnost od Gardskog jezera do Valerskog jezera i povišnji za nas bojevi ophodnja u Conca laghi Posina i dolini Essa. Na visoravni Asiago zapleli su izvidnički odeli neprijateljske predstraže i živahne pušćane akcije i vratili se na to bez gubitaka u naše crte. — Albanija: Drač je u našem posedu. Mi smo prodri 13. posle podne u neprijateljske obrambene naredjaje na visočinama Palmajes i Sasso bianco, provalili smo 14. o. m. ujutro na grad i pri tom učinili zarobljenika i zaplenili materijala. Više istočno sva naše kolone, koje su napredovale od Elbasana na Tyrannu dne 13. o. m. Živanah otpor neprijateljskih zalaznica na Col Kraba i nastaviše opet svoj pohod prema svojim ciljevima.

Francuski izveštaj istočne armije od 14. oktobra. Srpske čete zauzele su nakon boja visočine severno od Niša i napredovale su znatno na levoj obali Morave. Zaplenile četiri topa. Francusko je konjanstvo uništo u Piroat.

Pitanje mira.

London, 16. (D. u.) Reuter. U govoru, izrečenom u londonskom nacionalnom klubu, kazao je Asquith: Hrptenjača je neprijateljevog otpora skršena. Ciljevi, za koje smo uzeli na se najteže kušnje naše historije, postignućemo, samo ako se ih ne odričemo proti našoj nameri. Asquith svratio se za tim na veliku odluku, pred kojom je engleska vlada stajala početkom augusta 1914. te je kazao: Mi bismo bili mogli ostati na strani; ali ko je u Engleskoj želio, da stvorimo takvu odluku? Engleska je sledila svojoj savesti a spasila time svet. Da nismo stupili u rat, postala bi bila Nemačka trajnom pogibelji na političkom i gospodarskom polju za čitavu Evropu i ostali svet. Materijalne bi štete bile relativno male u primeru sa višim interesima čovečanstva. Mi smo u punoj meri priznali našim saveznicima zasluge, osobito Belgiji, koja je morala izdržati prvi sraz s nemačkom provalom i koja danas pod vodstvom svog nepokoleblivog kralja sudeluje uspešno u bojevima i uspesima saveznika. Ali ne smemo ni zaboraviti na zasluge naše vojske i mornarice. — O mirovnoj ponudi kazao je Asquith: Mirovna je ponuda iskrena, jer je proizšla iz naroda, koji je u svojem srcu izgubio već nadu na uspeh. Ako imade okolnost, da mirovna ponuda nije bila upravljena na evropske sile, već na Wilsona, svrhu, da se razdor i svadju medju saveznicima, mogli bi samo kazati, da je to novi primer nemačke diplomacije. Nema nikoga, koji bi bio prikladniji govornik za naše interese nego Wilson. Njegova su dva odgovora Nemačkoj bila po duhu i po sadržaju baš one, što je trenutak tražio. Bila su kratka, točna,

dostojna te su pogadjala baš jedro stvari. Nisu dopuštala nikakvo dvoumlje i dijalektiku. Sto se zadnje note tiče, istaknuo je Wilson pravednost zahteva te naglasio nemogućnost, da se pregovara s neprijateljem, koji je potopio „Leinster“ i koji razara hirovito gradove i sela u Francuskoj i u Flandriji. Asquith je svršio: Moramo si zasigurni jamstva, da vlada, s kojom pregovarama, nije stari pruski militarizam pod demokratskom krinkom. To je veliko pitanje a odgovor na to može doći jedino, od Nemaca.

Pred važnim odlukama.

Beč, 16. oktobra. Raspoloženje menja se danomice. Pravom je istaknuo Burian u današnjem svom govoru u austrijskoj delegaciji, kako se politički položaj menja od dana na dan. Ali sve ostale, što je gospodin Burian kazao, ne odgovaraju ni najmanje raspoloženju, koje vlada u višim krugovima. Čini se, da je danas stigla Wilsonova nota u Beč. O sadržaju čuva se stroga tajna. Zna se iz poluslužbenih anuncijacija samo to, da je u njoj Wilson išao do skrajnje granice svog programa i može se slutiti, da je za austrijske narode zatražio bezuvetno pravo sameodredjenja. Radi ovog zahteva, koji se vladajućih krugova nije nimalo prijatno dojmio, nastala je neka nesigurnost, neljesnost i nervoznost. U službenim se krugovima namerava provesti veliku propagandističku akciju, a se narodi se bi izjavili protiv državi. Sa bitnim promenama države u smislu deklaracija računsa se danas kao zgotovljenim činjenicom. Svibanjska deklaracija predstavlja i za ove krugove minimalni program, kojim se želi doći u surət i Jugoslavenima, ako se izjave za federaciju.

Istodobno s objavom Wilsonovog odgovora c. i. k. vladi izlaze i drugi carevi manifesti, u kojim će se priznavati svim narodima u Austriji pravo sameodredjenja. Taj bi korak imao da deluje na raspoloženje naroda u Austriji. Narodima bi se priznalo pravo, da si urede državnost po miloj volji, same bi morali pristati uz Austriju i uz vladalačku kuću. Carev će manifest istaknuti, da moraju narodi Austrije, budući da su odobrili mirovni korak vlade u smislu Wilsonovog programa, prihvatiti i sve posledice tog koraka. Prilike u državi imale bi se urediti na temelju strogo pravednosti za sve narode.

U zvaničnim krugovima ne vlada one upravo napredno optimističko shvaćanje općeg položaja, koje je pokazivao barun Burian. Eto kako se u tim krugovima posmatra politički položaj: Odgovor Wilsonov na izjave nemačke vlade glede na upite Lansingove predstavlja svakako tešku knjihu za nemačku volju za mir. U ostalom je stvar nemačke vlade, kako će stanovitiše snuzeti, napram tim Wilsonovim „zahtevima“. Sto se tiče američkih postulatata protiv podmorničkog ratu, verovatno jest, da se nemačka vlada bavila s tim pitanjem već pre Wilsonove note i da li je podmornički rat zapreka za primirje za mir. Postoje veoma utemeljene sumnje, da će Nemačka bez inoga pristati na sve Wilsonove zahteve, sadržane u zadnjoj njegovoj noti, a tim više, što se predmeva, da ova nota ne sadržaje još sve Wilsonove zahteve, koje će Nemačka morati da ispunji, hoće li postići mir.

* Turska sklopila s antantom mir. „Tagespost“ javlja iz Beča, da je Turska sklopila već s antantom-mir. Među mirovnim uvetima imade: Turska se odriče svakog utecaja na Egipat, napušta Palestinu, otvori Dardanele i Bospor te prepusti sporazumu rešenje carigradskog pitanja. Ako je vest istinita — „Tagespost“ vidi, da ju je dobila iz upućenog vrela — imao bi separatni mir Turske vanrednu važnost, za jugoistok, pa i za istok Europe. Sporazum bi time postao gospodarom Crnoga Mora a mogao bi uticati i na držanje Rusije i Ukrajine.

* Svenemci protiv mira i za nastavak rata. „Vorwärts“ javlja pod naslovom: „Svenemci se igraju s vatrom“, da Svenemci priredjuju i pripravljuju demonstracije pred Hindenburgovim spomenikom i u raznim crkvama; muče se da svrgnu vladu i ustroje u Nemačkoj diktaturu za nastavak rata. Demonstracijama prisustvuju i u njima sudeluju i časnici.

* Stavka u Češkoj, Moravskoj i Sleskoj. Dne 14. oktobra došlo je u Češkoj, Moravskoj i Sleskoj do općeg generalnog štrajka kao protest protiv tomu, da se izgleduju češke zemlje, dok se ugljen, živež i drugo izvaža iz čeških zemalja delomično u Nemačku, a delomično u Austriju. To izvažanje nema gospodarski uzroka, već je politička odredba. U Pragu nije bio pomućen mir.

* Skodove tvornice u Plznu ograničuju svoj obrat. Skodove tvornice u Plznu najveći zavod za izradjivanje oružja u monarhiji, ograničuju svoj obrat. Sve vojničke narudžbe za vreme posle 1. januara su stornirane; to ima da vredi kao jedan predznak mira, koji se približava.

* Austro-Ugarska i Srbija. Srpski ministar predsednik izrazio se tobože izvesiteljima pariskih i lyonskih listova, da pripravlja Austro-Ugarska opsežnu unutrašnju reformu te da hoće priznati pojedinim narodima dalekosežnu samostalnost. Priznati hoće i austrijsku državu pod carem Karlom. Srbija međutim ne može priznati takve države Habsburgovaca, te mora ustrajati na tom, da i austrijska priznaće veliku srpsku državu.

* Verska dužnost Turske. Kad su se počele širiti glasine o otpadu Turske, poslala je „N. Fr. Presse“ svojega urednika bečkom turskom veleposlaniku, da ga upita za mišljenje. Ekscelencija Hilmi paša je prisegao, da će ostati Turska verna, te isticao podignutim glasom, da su glasine o njegovom otpadu poglode sumnjičenje, čije pobijanje je ispod njegove časti. Turski državnici poštvaju ugovor, ne samo kao muževni, nego i kao verni muhamedanci. Islam pretpisuje vernicima, da postuju zadani reč, i Turska će postupati prema svojoj verskoj dužnosti.

* Frankovci proglašuju. Ne zna se po kojem načelu — osim po onom: „Ruka ruku mi je“ — saopćuje c. i. k. dopisni ured manifest hrvatskih frankovaca — i to još u celini — u kom oni u obliku predloga zahtevaju od predsednika hrvatskog sabora, da sazove sabor i da proglaši u njemu nezavisnost hrvatskog naroda i hrvatske države od Ugarske. Frankovački rad sastojao se je uvek u negativnom delovanju. Nije bilo zla, kojeg si oni ne bi dopustili; nije bilo načina, na koji si oni ne bi bili zaprljali duše. Služili su uvek tudjima, a hrvatski cimer samo su postojano blatili denunciranjem, klevetanjem i niskim službama sad prema Beču sad prema Pešti. Zato ni nemaju nikakva prava da u ime jednoga dela Jugoslavena, u ime Hrvata, proglašuju nezavisnost od Ugarske, a da to proglašenje ima svog kuma u Beču, svedoči sprema dopisnog ureda, kojom to saopćuje, dok s druge strane prešućuje ili nastoji zabašuriti najvažnije zaključke zakonitih zastupnika Jugoslavena i Čeha.

iz slavenskog sveta.

Nezavisnost Jugoslavena. Prema talijanskom listu „Giornale d'Italia“ donose zagrebački listovi: Dok Pašić slavi uskrnuće Srbije, dotle se Tisza zdvojno ustrčao između Budimpešte i Zagreba, a spravom navešćuje srpski ministar predsednik uskrnuće obilju država Srbije i Crne Gore, te oslobodjenje Jugoslavena. Bivši mađarski ministar predsednik, mađarski Bismarck i sukrivac cara Vilma od god. 1914., ide da presjači kod Bosance i Hrvata, da bi sprečili, da ih ne spopane epidemija narodnog pokreta. No čini se, da Jugoslaveni ne će biti tako naivni, kako bi ih htele da prikažu bečke i budimpeštanske novine, jer tad ne bi potrebno bilo, da Hussarek, Wekerle i ostale političke voličine tako često hodočaste u Zagreb. List donosi prikaz o t. zv. mađarskom rešenju jugoslavenskog pitanja i naglašuje, da bi u Beču bilo vanredno ogorčenje, kad bi se jugoslavenski krajevi pripojili sv. kruni Stepanovoj. Austrijsko rešenje po kojem bi Hrvatska, Dalmacija i Bosna sačinjavale treću samostalnu državu u monarhiji nije ništa drugo, nego oživljavanje programa Franje Ferdinanda, Hussarekova ideja ostaje dosad samo jedan projekt, te nije ništa napredovala. Niti Nemci niti Mađari ne pomišljaju na to, da napuste gospodstvo nad Jugoslavenima. Jugoslaveni mogu pak jedino na temelju krkog pakta da steknu svoju neovisnost. Slobodu treba zaslužiti krvlju, kako da čine Čeho-slovaci. S tog će antanta vojnički podupreti Jugoslaveni, da Jugoslaveni što prije steknu svoju neodvisnost i potpunu slobodu.

Češki uveti. Češki listovi opirno pišu o audijenciji čeških zastupnika dr. Fiedlera, dr. Hrubana, Staraka i Tusara, koji su bili u subotu primljeni i saslušani od cara. Listovi pokazuju široka bela polja, kuda je cenzura harala. Ne sme se znati ni ono, što se vladaru saopćilo. Zastupnik Stanek predao je caru ova tri temeljna uveta: 1. Bezodvlačno ustrojenje češke narodne vlade; 2. njeno sudelovanje na mirovnoj skupštini; 3. premeštenje svih čeških pukovnija iz nemačkog i mađarskog područja u njihovu domovinu. O sporazumku s Nemcima rekao je Stanek: „Znamo, da se s Nemcima moramo sporazumeti, no taj sporazumak može nam stvoriti ne možda bečka vlada, već jedina naša vlastita vlada, koja će s Nemcima izravno pregovarati.“ „Narodni Politika“ javlja, da su češki zastupnici upozorili vladara, da postaju prilike krajno kritičke te da se može zaprečiti prevrat još time, da se uredi vlastita narodna češka vlada. Želja i volja je Čeha, da se promena provede u potpunom miru i redu. Češka je javnost valom vlada i Nemaca tako radikalizovana, da niko ne bi mogao obustaviti tih struja. Zato se najnje odlaganje nikako ne preporuča; suda se mora zakročiti samo k činu, koji češki zastupnici očekuju, inače da bi narodi postupali sami.

Poljske novosti. Prema „Głosu Narodu“ sastavlja se u Sibiriji samostalna poljska armada u okviru američke armade, koja biva jačana rekrutovanjem Poljaka iz okolice Vladivostoka, Charbina itd. Time je prema „Dzienniku Kijewskom“ bilo stečeno za poljsku armadu 100.000 momaka. U Chabrinu boravi nekoliko stotina časnika iz poznatog zbora Musnickog, koji se nisu podvrgli razoružanju te su s pomoću Čeha došli u Mandžuriju. Ti su časnici počeli tvoriti poljsku armadu, koja ima ratovati protiv bolševicjima pod geslom osvete za našlja, koja su bolševicji počinjali na Poljacima. — Poljski zastupnik Dlugosz izrazio se zastupniku „Reforme“ o manifestu poljskog vladarskog veća: Ceo poljski narod čuva za veće izraz priznanja i poverenja. Nama članovima Poljskoga Kola ne ostaje ništa drugoga, do li bezodvlačno potpisivanje dalekosežnog akta Vladarskog Veća, koje zahteva pripojenje Galicije kraljevini poljskoj. — Krakovska „Reforma“ veli obzirom na proglašenje poljske države, da Poljaci moraju sada spino raditi oko njezine izgradnje i čeliti svakom nazadovanju. Nastaju nove zadužbe i realni program rada. Svi moraju za to priloziti ruku k zajedničkom sloznom radu.

Domaće vesti.

Ujnuće dana za stranke kod kotarske potporne komisije i kod c. kr. begunačkog odelu kotarskog poglavarstva usled bolesti medju činovnicima te radi pogibelnosti nanesljivosti kod većeg obračaja u uredovnim prostorijama. Do 27. oktobra, ukidaju se dani za stranke kod kotarske potporne komisije kaošto i begunačkog odelu kod c. kr. kotarskog poglavarstva.

Besplatno deljenje juhe kod aprovizacione komisije. Obzirom na širenje španjolske hunjavice, koja česte u jednoj obitelji spopada više osoba, i s obzirom na nestalicu mesa, ustrojice aprovizaciona komisija dva mesta, gde će se od 19. o. m. besplatno moći uzimati juha. Jedno mesto za deljenje juhe nalazi se u tržnici, drugo u dobrotvornoj kuhinji u Albrechtovoj ulici. Oni, koji hoće da uzimlju juhu, imaju doneti lečničku svedožbu s oznakom broja dana, za koje će trebati juha, da to zabeleži aprovizaciona komisija, te mogu zatim sledećeg dana započeti da uzimlju juhu. Prvo zabeleženje obdržavaće se danas za vreme uredovnih sati aprovizacione komisije.

Kazalište. Sinoć se je davala u našem gradskom kazalištu za prvi put od gostujuće nemačke družine opereta „Grof Luksenburški“. Nešto usled bolesti, koja vlada u našem gradu, a nešto radi slabog vremena, nije bila kuća najbolje posećena izuzevši neke sile, ne možemo izvanrednih hvata izreći. Danas se opetuje „Grof Luksenburški“. Družba kobila u Pazinu. Dne 20. t. m. prodaće se u Pazinu putem javne dražbe 10 kobila za pleme.

Dobrovoljni doprinosi.

Za našu srednju školu u Pull. Sakupljeno u veselom društvu u gostionu našeg Bastianića i položeno preko uprave lista K 94—. Davaše: Ivan Bastianić i Josip Maretić K 40—. Bastianić, vlasnik gostione K 20—; po K 2—: Marija Bastianić, Pepica Bastianić, Franka Bastianić i Cili: K 26—: Rosandić, Maretić, Palinić, Mihaljević. — Pošto ne mogaše prisustvovati pogrebu druga i prijatelja Ivana Sestana, učitelja u Sušnjevići, polaže Dragutin Lukež, učitelj K 10—, a Ivo Zlatić, iz Tinjana K 30—. Da počasti uspomenu blagopokojnog Franja Žica, polaže gosp. Ivo Štrkalj K 10—. — Uzornim darovateljima budi srdačna hvala!

U fond „Hrvatskog Lista“. Da počasti uspomenu svoje kćerke Dragice Radović, rođj. Srdoč, polaže gospodin Tomo Srdoč K 18—, na čemu uprava lista srdačno zahvaljuje.

Dnevne vesti.

Nemačke sameodredjenje naroda. Ako je ko mislio, da su Nemci ikada iskreno pomislili na to, da prihvate 14 Wilsonovih točaka, morao je biti veoma bezazlen čovek. Vuk menja dlaku ali čudi nikad. Poznato je, da je Wilson zatražio ujedinjenje svih poljskih zemalja u jednu celinu i prilaz na more. Sada objavljuju sve nemačke novine, pa i napredne, oštre članke protiv tom pravednom zahtevu Poljaka, da ujedine i oslobode celokupnu svoju domovinu s Poznanjskom, Slezijom, zapadnom Pruskom i Gdanskom, nekadašnjom poljskom lukom. I „Frankfurter Zeitung“, umeren nemački list, ustaje u obranu nemačkog imperijalizma te svojata ove poljske zemlje u Nemačkoj za nemački narod. — „Tagespost“, koja je nekoliko dana cvilila kao pas, kojega si grnuo nogom, pripočela je sada članak, koji opet jasno dokazuje, kako shvaća taj pravedni narod sameodredjenje svoje. Alpski Nemci, to „idealno“ i „vanredno sposobno“ nemačko pleme traže za sebe izlaz na more kroz slovensko područje! Tako shvaćaju Nemci Wilsona. To je nemačka podmuklost i nelskrenost a Wilson imade posvema pravo, da traži jamstva. S tim naredom nema pregovaranja. Njega može izlečiti samo jedno sredstvo.

Priposlano.

Prigodni predstave „Sisimša“ od četvrtka dne 10. t. m. upotrebio se tradici oadnji „Extemporis“, koji je, kako je vodstvo kazališta dobulo, bio smatran od jednog dela publike uvredom. Gospodin Steilau-Stangenberg vidi se štoga potukanim na izjavu, da nije nameravao s onom šale uvrediti nikoga.

Mali oglasniki

Redarstveni odio prima u službu kao kancelarijskog vjezbenika šesnaestogodišnjeg mladice, koji pozna zemaljske jezike. Rq ijati se na Tegetthofovom trgu br. 3 II. soba br. 1

Prodaje se 300 raznih staklenica u ulici Lazarić 5, od 2—4 popodne.

Prodaje se dobra krava majkarica i dva omla u ulici Sofije Hohenberg broj 33.

Izgubilo se svedje svratno krznó od Alanske lice na putu od ledvora do stalice travnjaka kod parivoja Valerije. Tko ga je našao, nek ga predade uz nagradu u podražnici „Crvenog križa“ na Polikarpu broj 204.

Kopuje u svakoj keličini. Zdravi i štiti drop od grožđja. G. Čereš, Tert, Via Sante. Fontane 1.

CENA lista: U protu za četvu god. K 4 za polugodište K 2 tromesečno K 12—, sečno K 4—, u male daji 16 fil. pojedini OGLASI primaju u upravi lista trg. Cesta Tisak Jos. Krmpo

Godina IV.

Feder

Slovenske re pre objavljenja c deralizacije Austr pitanjem. Slovens novištu, da jugo junarodne u jedr sko. S uredjenjem sive mogu biti s koveci ali nipošto „Narod“ piše: Ni da u ratno doba rogata, na misae Jugoslavije najsl bečku gospodu, na stotine hiljad pod tudjinačku v ske Gorice i Go naša narodna sa oči šaku peska stodrčima neće inoga i Ilrija.

„Slovenec“ recept“: Austriju Austriju. Najnov slovo „Carski ma grešni. Austro-U strijska joj vlad bolji. Jasno jest nodušno otklanj i „Grazer“ pise: Cesi i Slo manifesta, osobn granicama Ugar da se u Austriji nja naroda, a u države. Sto se nestom samo je veća. Ali mi sm narod te tražim potpuno pravo. Na temelju preg veće, odlučivače žavnopravnoj za lje zaštićen. D stiti narod nema

Novi pokuš nja se spram to da dokažemo k vlada u sadašnj zbija šale s naš navedeni nekoje i verna granica z bi Slovenci izgu između Drave i stiti Nemcima S Ormož, Središče nizacije oteli bi juču bismo izgu ve lašre. Od Hr odeljeni, budući državna zajednic dotakljiva te i a gritet Ugarske. tavu obalu, a gubibli bi nekoliko Slovenci bili bi i bez nade u b

„Punim je“ gaslavena dr. K Češki i jugoslav poslove austrijs se na svoje pro Webpozivo ustr jugoslavensko p mogu biti na z rovnoj konferenc menvio stanoviš svakog pretresiva manifestu nema svako-odnosno r Iz svega to stoje nepokoleb mašnjeg samood važljivo rešenje i vetno ujedinjenje jednu samostalnu nodušno svako pitanja.